

2 Korintoo awuye

Wore nyəsepo nə Poɔl a kyorεe bo kyonwε Korintoo maŋ-nə Kristoo awuye-o

1 Mo, Poɔl, nə Wuribware a lee feyε ŋ kii Kristoo Yeesuu ayaa-rɔ ayerepo-ɔ ɔkɔ na anε kɔsɔbeε Timotii ɛ gyε nε anε ɛ kyorεe wore mɔ anε ɛ kyonwε mone nε mone gyε Wuribware asoree asesε nε bo bo Korintoo maŋ-nɔ-ɔ na Wuribware asesε pεee nε bo bo Akaya swεere se-ɔ.

2 Anε ɛ kɔrε kεbwarekɔrε feyε anε se Wuribware na anε nyanjε Yeesuu Kristoo i yure mone, na bo sa mone kayeyuri.

Aseŋ ya tɔ anε, Wuribware e kya anε-rɔ

3 Mɔn' sa a anε kyorɔ Wuribware, anε nyanjε Yeesuu Kristoo mò se, a lee feyε ɔ gyε ewεεηupɔ nε ɔ sa anε kakponɔkya-ɔ.

4 Aseŋ ya tɔ anε, mò ɛ gyε nε ɔ sa anε kakponɔkya. Nε anε mɔ anε de kakponɔkya dεε nε anε a nya lee mò ase-ɔ anε ɛ kya bokɔ nε bamɔ gbaa, aseŋ a tɔ bamɔ-ɔ nkronɔ.

5 Haree gbaa awɔrefɔ suyo nε Kristoo a gyi-o a tɔ anε bweetɔ ooo, kakponɔkya nε anε a nya lee mò ase-ɔ gbaa kyɔ bweetɔ.

6 Aneŋ a awɔrefɔ amo a tɔ anε, a lee feyε anε kusun ɛ gyε feyε anε kaapo mone anε nε Kristoo ɛ kpa a o yuri mone nkronɔ-rɔ, na ɔ mɔrɔwε mone-ɔ. Amose se-ɔ, Kristoo ya kya anε nkronɔ, nε

ané e taare na ané mā ané kya mōne nkpono, na mon' nyite gyi aworefōo kōnko dēe nē ané i gyi-o.

⁷ Kasenjtin si, ané e kōrē ané i gyi feye mōne ya gyi aworefōo bō lēe anē nē mōne gya Kristoo a ekpa-ɔ se-ɔ se, oo sa mōne kakponokya dēe nē oo sa ané-ɔ.

⁸ Ané kosobee-aná, ané e kpa feye mōn' nju aworefōo dēmanjtē nē ané a gyi Asiya sweere se-ɔ. San kó, asej dabe nē aa tō ané-ɔ a waa kókyo bweetō, harée gbaa ané moj lee ané nyi anē nē ané e waa amo-ɔ, nē aa sa nē kite nē ané te-o moj lee ki de ané wōrē.

⁹ Ané a fa feye ané e kpa a ané wu-o, nkpa kēmaa moj lee m bō-rō. Amaa amo-ɔ a waa nē a ané ma taa ané eyee bō dōnjō ané fōnjō eyee se, amaa na ané taa eyee bō dōnjō Wuribware se, a lēe feye o taare a o kyiñji bamō nē baa wu-o ba nkpa-rō.

¹⁰ Ané i dee a ané wu, amaa oo lee ané lee lowi-ro, nē o bee o lee ané. Nē mōne ya kōrē kebwarekōrē bō tii ané lee si, amo feraa ané de tēmaa bweetō feye Wuribware dēe lee ané.

¹¹ Mōne ya dēe kōrē Wuribware feye o kya ané-rō, nē mō ya nu mōne kebwarekōrē-ɔ, nē oo yure ané, amo feraa mōne e taare a mōn' sa mō aŋse na kusuŋ. Nē mōne bweetō ya kōrē anē a kebwarekōrē-ɔ, mōne bweetō dēe e taare a mōn' sa mō aŋse.

Mo ya sure si, mo a sure si nē

¹² To, boko bō-rō nē baa lwee mōne-rō, nē baa tōwē feye kakyēna nē ané a bō kyēna mōne ase-ɔ na anē nē ané a kaapo mōne abwareseñ-ɔ a kaapo nē feye ané gyē nnō nnyo nnyo awuye. Mo i lee bamō kanō feye ané e taare a ané kaapo eyee

feyε anεŋ nε anε a waa bokø na mone-ɔ gyε kpa se. Anε mɔŋ ba kanyiasen bo pennna mone. Aseŋ pεεε nε anε a tɔwε gywii mone-ɔ a kaapo nεε feyε anε i bu Wuribware, nε anε gyε kaseñtin awuye nε Wuribware dooo ya sa anε keyaaleŋ feyε anε a waa ketɔ nε anε a waa-ɔ.

13-14 Beεε ayebapo amo a tɔwε feyε anε ya kyoreε ewore bo kyɔŋwε mone-ɔ, anε a kyoreε atɔ nε mone maa taare a mon' nu kaase-ɔ waa-rɔ aaa? A mon' gye kaseñtin. Mbeyəmə feraa mone i nu anε kaase kafwεe kafwεe nεε, amaa mone saj mone e ba a mon' bo nu anε kaase lowε, na kake nε anε nyaŋpε Yeesuu Kristoo e ba-ɔ, mone e taare a mon' kaapo mone eyee anε se, feyε anεŋ nε anε e kaapo anε eyee mone se-ɔ dεε.

15 Amose se-ɔ, bo lee anεŋ ne mo a kɔɔre gyi feyε mone akatɔ a gyi anε se-ɔ se, nε mo a gyε ŋkpεε kra siraas feyε m bo ka mone kanɔ iluwi enyɔ.

16 Ketɔ nε mo e kra-ɔ e gyε feyε weetee mo a kra siraas feyε mo e yɔ Makedoniya sweere se, nε mo e borɔ a m bo ka mone kanɔ, na mo ya bee lee Makedoniya, na m bee borɔ ka mone kanɔ, na mon' taare kya mo-rɔ, na n yɔ Yudeya sweere se. Amo-ɔ pεεε gbaa nε mo a tɔwε-ɔ, mo-ɔ mɔŋ ba.

17 Mo a kra siraas feyε mo e ba, nε moŋ ba-ɔ. A kaapo nεε feyε n gyε se se nε ɔ maa waa ketɔ nε ɔɔ tɔwε-ɔ nεε eee? Amo mone e fa feyε mo ya tɔwε feyε mo e waa kotoko, n du nεε feyε anεŋ ne kaye mo-rɔ asεse nε bamø ya tɔwε ε, “Cəŋ, mo a nu,” nε amo-ɔ a kaapo nεε feyε bo moŋ sure si-o nεε eee?

18 Wuribware a de kaseñtin-o si-o, ketɔ nε anε e tɔwε anε i gywii mone-ɔ mɔŋ gyε ɔəŋ na daabii kanolee saj kɔŋkɔ nεε.

19 Saŋ nē mo aa Silobaanus na Timotii a ba bō tōwē Yeesuu Kristoo, Wuribware mō gyi-o, aseŋ gywii mone-ɔ, ane moŋ kaapo feyε ɔ gyε sese kō ne, mō ya tōwē aseŋ, nē ɔ bēe o kyurowi kanɔ-ɔ.

20 Amaa feraa atō bweetō ne Wuribware a tōwē bō beya feyε ɔ waa-ɔ, Kristoo ɛ gyε ne ɔ waa aneŋ a ato-ɔ. Amose se nē mō kenyare-ɔ ane ɛ kōre se feyε Ameyε-ɔ (kaase ɛ kaapo feyε “ɔŋ, Wuribware, sa a a waa anen”), na Wuribware nya kedabé na wuraa.

21-22 Bō lee feyε Wuribware ya tōwē bō beya feyε ɔ sa ane aa mone keyaalen, na ane taare kōre Kristoo gyi kenkeŋ. Mō ya bēe kyanjε ane nkyanee, na kētō nya kaapo feyε mō ɛ bo ane. Kētō nē mo ɛ kaapo-ɔ ɛ gyε feyε ɔ̄ sa nē mō kufwiijε timaa-o a lwee ane ŋkponɔ-ɔ, na ane nya ŋu feyε kasentin si saŋ ɛ fo feyε ɔ ba, na ɔ yaa ane mō ase. A bēe a du nēe feyε ɔkō a taa atanne bō beya kaase sa ɔkō mō, na kētō nē sese amo ɛ kpa a o fe-o, ɔ yōwē kife bō fo saŋ nē mō nē ɔ̄ ba atanne bō beya kaase-ɔ ɛ baa atanne nē aa saŋ-ɔ, na ɔ dēe kōre kētō nē ɔ̄ sə̄ sese amo ase-ɔ.

23 To, moŋ tēe tōwē kētō se nē moŋ ba mone ase-ɔ. A du feyε mo a nu baa tōwē feyε mone a waa bōye kō nēe weetee mo i gyiiri mone kesebō mō se. Ma ba ayeba nēe. Wuribware deŋ o nyi feyε mo a waa mfεerē feyε ma ba, na m ma faa mone se.

24 Bō lee feyε mone moŋ gye ane anya bēe ayaafōre nē ane leŋ mone feyε mon' kōre Kristoo gyi. N̄ nyi feyε mone kokɔregyi kyo kē bō leŋ. Amaa amo a gye feyε ane aa mone i suŋ kusuŋ ane ɛ sa Kristoo-o si-o, ane ɛ kpa kētō nē kē ɛ waa mone kōne-ɔ dooo nēe.

2

¹ Amosé se-ɔ, mɔ a waa mɔ mfεεrε feyε ma ba mone ase saŋ amo, a lee feyε a sa a mone akatɔ ma gyi.

² Mɔ ya sa ne mone akatɔ moŋ gyi, ne ŋkee nse e gye ne o sa a mo-ɔ mɔ akatɔ gyi? Amɔ mone ne mɔ a sa ne mone akatɔ moŋ gyi-o dooo.

³ Amosé se ne mɔ a kyoree wɔrε kɔ bo kyοŋwε mone tɔwε kεtɔ se ne moŋ ba-ɔ gywii mone. Ne mɔ a bεe tɔwε aseŋ ne mɔ aa mone de-o na, m bɔ ba-ɔ, mone a kyɔ lɔŋŋɔ kεtɔ kemaa. Mɔ a nyi aneŋ ne mone du-o si-o, ne mɔ a kɔɔrε gyi feyε, mɔ akatɔ ya gyi, mone fɔŋfɔŋ akatɔ mɔ i gyi dεe.

⁴ Mɔ a kyoree mone wɔrε amo-ɔ, aa tɔrraa mɔ, ne mɔ kakponɔ-rɔ a nyera. Mɔ a kyoree wɔrε amo-ɔ na akyukyu e gyaa. Ngye sa ne moŋ kpa feyε mone akatɔ gyi. Amaa mɔ a kpa nee feyε mon' gyii aneŋ ne mɔ e kpa mone pεee mɔ aseŋ-ɔ nee.*

*Mon' taa ɔkɔ ne oo waa bɔye, ne oo nu mɔ eyee-ɔ
bɔye bɔ ke mɔ*

⁵ Wɔrε amo-rɔ ne mɔ a kyoree mone ɔkɔ ne oo waa bɔye-ɔ aseŋ. Aneŋ a bɔye ne oo waa-ɔ a sa ne mɔ akyukyu a gyaa. Amaa n gyε mɔ fɔŋfɔŋ ne oo waa bɔye bo kye. Mɔ e fa feyε mone asoree awuye ne oo sa ne ipeere a mɔɔ, ne aneŋ se-ɔ, mone ŋkpɔnɔ-rɔ a nyera. Amaa mbeyɔmɔ ma kpa feyε mon' pee akatɔ wεe mɔ se, na a moŋ de kεe.

⁶ Bo lee feyε mone bwεetɔ a fa mfεεrε feyε mon' gyiiri mɔ kεsebɔ, ne mone a gya mɔ lee

* **2:4** Wɔrε ne Pɔɔl de-o moŋ gyε 1 Korintoo awuye wɔrε-ɔ, amaa ɔkɔ ne oo fq-ɔ.

mone asoree-o-ro. Ne mbeyomo mo a nu feye mò kesebogyiri ne mone a gyiiri mò-a a baare.

⁷ Amose-o, san a fo feye mon' taa bo ke mò, na mon' yuri mò kakpono. Ngue anej, mò asej e waa ewee, na mò temaa peee lowe.

⁸ Amose se-o, mo e kore mone nee feye mon' kaapo mò feye mone e kpa mò bweet.

⁹ Ketso se ne mo a kyoree wore amo-o e gyue feye mo e kyue mone-rò mo e kee nee feye mone i bu mo ketso kemaa-rò, beee mone maa bu mo.

¹⁰ Mone ya taa oko ebayé bo ke mò, amo feraa mo-o mo e taa mò ebayé a m bo ke mò. Ne kotoko e bo-rò ne a tiri feye mo fonyfoni taa bo ke, mone se-o mo a taa bo ke mò Kristoo akato-rò,

¹¹ na a taaree kuñ Obensam, na o ma taaree nya ane se keyaalej. Ané nyi neenee anej ne Obensam e kpa a o penja ane-o.

Anej ne Pool moj nya kayeeyuri Trowas manj-nò-o

¹² Sañ ne mo a yo Trowas manj-nò feye mo e ya towé Kristoo kuñ si asej timaa-o, mo a nu feye ane nyanyé Yeesuu a bunji kpa sa mo feye ñ waa mò kusurj.

¹³ Amaa na mo mfere moj da, a lee feye moj nu ane kosobee Tiitus. Amose-o, ne mo a kra asej ne bo bo mfenj-o, ne mo a meraa se yo Makedoniya sweere se.

Ane gyue Kristoo kamee-rò awuye na mò ayaa-rò ayerepo

¹⁴ Mon' sa a ane sa Wuribware anje, a lee feye o naa o kaa o kaapo feye Kristoo a kò gyi Obensam se. Mò e gyue agyenkperepo, ne ane gyue

mò kamee-rø awuye. O de ane ɔ tøwø mò kuju si aseñ toŋ këmaa. Mò kuju si aseñ mø du née feyε sø kønøkønøsø-ø.

15-16 Ane du née feyε nyonku né Kristoo e kywεε ɔ sa Wuribware-ø. Mò sø e gya kønø kønø sa bamø né Wuribware e sa ɻkpø na kukyure né a moŋ de kεε-ø. Amaa mò sø gyø kebwεε sa bamø né boø maa nya ɻkpø amo-ø. Nse e gyø né ɔɔ fø feyε ɔ yere mfaanee a yerekpa-ø? Okø moŋ bo-rø.

17 Amaa ane né Wuribware a ba aneñ a kusunø-boø bøørø, a leø feyε ane gyø kasenøtiŋ awuye. Asesø ko bo-rø ne baa ba mone-rø, né ba fe Wuribware aseñ feyε bamø a gyø ayawøgyipø-ø. Ane moñ ane moñ du aneñ. Ane a tee ane yere Wuribware ayaa-rø-ø se-ø, Kristoo kenyare-rø, ane e tøwø mò aseñ kasenøtiŋ-no née, na ane nyi feyε ɔ këe ketø né ane e waa-ø, né o nu ketø né ane e tøwø-ø.

3

Aneñ né etaq popwεε-ø kyo ededaa-ø

1 Mo e køøre a n gyi feyε moñe bøko e porø mo feyε aseñ né mo a deø tøwø-ø e kaapo feyε ane e kaapo ane eyee. Daabii! Ané moñ lëe ane e kpa feyε øko kyørøe wørø ko né ɔ kaapo feyε ane a waa atø timaa-o, feyε aneñ né bøko e kpa-ø. A moñ tiri feyε ane kyørø ane eyee gbaa. A bee a moñ tiri feyε moñe gbaa mon' kyørø ane.

2 A leø feyε aneñ né moñe føñføñ kyo moñe du-o e kaapo økømaa aneñ né ane føñføñ du-o. Moñe a boø køøre Kristoo gyi-o, a du née feyε mò a kyørøe mò mbraa boø døñjø moñe ɻkpønø se-ø. Né økømaa e taare deere moñe akatø se ɻju aneñ né moñe ɻkpønø-rø du-o.

3 Né anéñ né móñé gya Kristoo a ekpa-ó së-ó e kaapo néfeyé anéñ né abwareñéñ-ó këkaapo bø dañ. N gyé pëen né Kristoo a bø kyoréé móñé ñkrono së-ó. N gyé sekaj né ñø bø kyanjé aforé se kyoréé-ó. Amaa Wuribware né móñ wöré kpeñ te-o kufwiijé-o ya ba móñ fñfñj késareé bø kyoréé bø døñjø móñé ñkrono së.

4 Ané e taare a ané tòwé anéñ a aseñ-ó bø lee ané kuñu si, a lëfeyé kusuñ né ané e waa-ó-rø, Wuribware dooo si né ané bø Kristoo si ané de ané eyee ané e døñjø.

5 Seye móñ bø ané-rø né ané e yere amo se ané e tòwé feyé amo-ó e gyé né a sa né ané e taare ané e waa kusuñ mó. Ané kanyiasé né ané de-o a lee Wuribware ase néfeyé.

6 Mò e gyé né ñø sa né ané a kii étan popwéé asafowø. Étan dedaa-ó na mó mbraa-ó né Wuribware a sa Mosis feyé o kyoréé bø bëya sa Isireelii awuye-o. Mbrraa-ó i bu ané ñkemaa kepø, na a bware feyé ané wu, amaa Wuribware a kufwiijé timaa-o e sa ané ñkpa na kuckyure né a móñ de këe-ó.

7 Mon' sa a ané fa anéñ né kusuñ né Wuribware a kufwiijé-o i suñ-o kyø Wuribware a mbraa-ó lee-o këdabé na mó kelanjørø. Wuribware ya kyoréé móñ mbraa bø døñjø aforé serisë panjéasanjé anyø se kebée kó se, né oo lee mó këdabé na mó kelanjørø kawu sanj amo bø kaapo Mosis. Sanj né Mosis a kporowé lee kebée-ó së-ó, né móñ akatø-rø e toré se bwëetø, né Isireelii awuye móñ taare deere mó. Amaa kamëe-rø-ó, kotorësé

amo a yowē.*

8-9 Aneñ nē Mosis akatō-rō a tōrē sē sanj nē mō aa Wuribware e sa señsa-ō, a kaapo nee feyē kusuñ nē Mosis a waa-ō kyō kēdabe. Amo-ō pēee gbaa Mosis kusuñ e gyē feyē oo kaapo bamō Wuribware a mbraa-ō. Nē mbraa amo i bu asēsē pēee kēpō. Amo e gyē feyē aneñ a kusuñ amo gyē kēdabe, sanjboto kusuñ nē Wuribware a kufwiinje-o a bō bōrō ane-ō e gyē nē a moñ kyō kēdabe aaa? A lee feyē ane kusuñ e gyē feyē ane kaapo asēsē aneñ nē Wuribware e sa asēsē kēbeñ-ō.

10 Kasenjtiñ si, fo ya dēere aneñ nē Mosis a kusuñ-o gyē kēdabe-ō, nē fo ya bēe dēere aneñ nē ane kusuñ-o gyē kēdabe-ō, a du feyē Mosis a kusuñ-o moñ lee kē gyē kēdabe-ō.

11 Kēdabe nē kaa kyōñ-ō dēe e kē gyē kēdabe nee, nē kēmo nē kē maa kyōñ pēee-ō mō ε?

12 Amō a tēe a waa ane wōrē demanjte mō-ō, kufu moñ de ane.

13 Amōse-ō, a moñ tiri feyē ane a taa kōtōkō bō bunj ane akatō sē, na ane tōwē abwareseñ gywii moñe. Amaa Mosis akatō-rō a tōrē sē-ō sē, nē oo taa kaprakēe bō bunj mō akatō sē, na Isireelii awuye ma nya lju sanj nē mō akatō-rō e tōrē sē, nē a yowē-ō.

14 To, bō fo ndō a kake mō, Isireelii awuye du nee feyē økō a taa kaprakēe bō bunj mō akatō sē, na o ma nya lju seye-ō. Sanj kēmaa nē ba gyanjē bamō kebwarekōrē akyan-nō ba nu økō e kare ølee Mosis mbraa a wōrē-ō-rō gywii bamō-ō, a du nee feyē mprakēe-ō a sii bamō akatō sē-ō, nē bō maa lju seye, nē bō maa nu seye. Kristoo dooo si nē bamō

* **3:7** Kēleē Igyipiti 24.12; 34.1-4, 29, 33.

ya bɔrɔ, nɛ mprakεε-ɔ ɛ lεe bamɔ akatɔ se.

¹⁵ Hareɛ̄ bɔ fo ndɔ̄ a kake mɔ, ɔkɔ ya karɛ Mosis a wɔrɛ-ɔ-rɔ gywii bamɔ, amɔ-ɔ a du nɛ̄ feyε mprakεε-ɔ a buŋ bamɔ akatɔ se-ɔ.

¹⁶ Amaa bamɔ ɔkɔ ya kii bɔ gya anɛ nyanyɛ Yeessuu si, amɔ Wuribware i lee kaprakεε-ɔ a ɔ lεe mò akatɔ se.

¹⁷ Mbeyɔmɔ, anɛ nyanyɛ ɛ gyε Wuribware a kufwiijɛ-o, nɛ mfenj nɛ anɛ nyanyɛ a kufwiijɛ-o bɔ-ɔ, mfenj nɛ anɛ a nya anɛ eyee lεe mbraa dedaa-ɔ se.

¹⁸ Anɛ feraa, anɛ moŋ taa mprakεε kɔ bo buŋ anɛ akatɔ se. Amose-ɔ, a du nɛ̄ feyε anɛ a yere Wuribware akatɔ-rɔ, nɛ mò kelanjɛrɔ demanjɛ-ɔ a weɛ anɛ se, nɛ anɛ akatɔ-rɔ ɛ tore se mò kelanjɛrɔ-rɔ feyε diki-o. Kekpare mɔ ɛ kaapo nee feyε anɛ nyanyɛ, nɛ ɔ gyε Wuribware a kufwiijɛ-o, maa se ɔ sa nɛ anɛ mfεεrɛ na ɪkpɔnɔ-rɔ ɛ waa feyε mò lee-o kake kemaa.

4

Mone a sa nɛ anɛ i gyi aworefɔ̄ kanyite-ro

¹ Anɛ feraa, hareɛ̄ anɛ a moŋ fo feyε anɛ waa asɔfowɔ kusuŋ mɔ gbaa ooo, Wuribware a taa bo waa anɛ kɛsareɛ̄-rɔ. Amose-ɔ, anɛ maa yɔwε eyee-ɔ.

² Asɛsɛ kɔ bo mone-ɔ nɛ bamɔ ya pɔrɔ anɛ feyε anɛ bɔ ɛkpa bɔyε se anɛ de bo waa anɛ asɔfowɔ kusuŋ, mo i lee bamɔ kanɔ feyε anɛ a kine ɛkpa bɔyε kɛborɔ se bo waa anɛ kusuŋ. Anɛ maa pɛnna asɛsɛ, nɛ anɛ bɛɛ anɛ maa kyurowi Wuribware aseŋ-ɔ. Kpa nɛ anɛ bɔ se, nɛ anɛ ɛ kpa feyε ɔkɛmaa sure si mò mfεεrɛ-rɔ feyε anɛ ɛ waa nɛɛnɛɛ-ɔ ɛ gyε

feyε anε e tɔwε kaseñtiŋ-o lamaŋ-nɔ, nε anε nyi feyε Wuribware kεe kεtɔ nε anε e waa-ɔ, nε o nu aseñ nε anε e tɔwε-ɔ.

³ Mone-rɔ boko ya tɔwε feyε abwaresen ne anε e tɔwε-ɔ e kweerɔ, mo i lee kanɔ feyε aa kweerɔ bamɔ ne bo maa nya nkpa na kukyure ne a mon de kεe-ɔ sε dooo nεe.

⁴ Bo maa nya nkpa amo, a lee feyε bo maa kɔɔrε Kristoo ba gyi. Bo maa kɔɔrε mò ba gyi, a lee feyε a du feyε ɔbənsam, nε o de kayε mɔ-rɔ aseñ mfeerε sε keyaaleñ-ɔ, a sa nε baa kii atenapo, na bo ma taare a bo nu abwaresen-ɔ kaase-ɔ. Bamɔ ya nu kaase, ba ɔju feyε aseñ timaa nε anε e tɔwε-ɔ e kaapo anεn ne Kristoo de kεdabe na wuraa-o. Bo lee feyε bamɔ ya deere Kristoo, ba ɔju feyε o gyε ɔkɔ ne ɔɔ lee Wuribware kpa kεmaa sε.

⁵ Anε maa tɔwε anε fɔŋfɔŋ eyεe aseñ nεe, amaa anε e tɔwε Yeesuu Kristoo aseñ nεe, feyε o gyε monε ɔkεmaa na anε ɔkεmaa nyanjpe, n gyε anε e gyε monε anyanjpe. Amo e gyε feyε anε a kperi Yeesuu si baa anε eyεe kaase waa feyε anε a gyε monε ayaafɔrε-ɔ.

⁶ Feyle anεn ne Wuribware a twεe kεtɔ kεmaa-ɔ, nε ɔɔ tɔwε feyε, "Kεlaŋjεrɔ laŋjε kibugyii-ro,"* anεn dεe nε oo buŋji anε akatɔ, nε anε a ɔju feyε mò akatɔ-rɔ e tɔrε sε, nε anε a bo gyii feyε o de Wuribware a kεdabe-ɔ.

⁷ To, a du nεe feyε Wuribware a ba mò kapotεε-ɔ bo waa nlɔ-rɔ-ɔ. Ketɔ nε mo e kaapo-ɔ e gyε feyε anε nyoware du nεe feyε nlɔ nε m mon bo leñ-ɔ, amaa Wuribware keyaaleñ bo mmo-rɔ, na

* **4:6** Kεleekaaṣe 1.3.

okemaa nya ኃኔ feyε anε keyaaleη dεmanτe-ɔ moη
lēe anε fənʃən ase nee, kaa lēe Wuribware ase nee.

⁸ Amose-ɔ asesε ko ya waa anε borəkraa bo lēe
aneη nē anε e təwə abwareseη-ɔ se, bo maa taare
a bo sa a anε yəwə anε kusuη. Ba tərraa anε, amaa
anε maa yəwə eyee-rɔ.

⁹ Anε i gyi aworefɔo, amaa Wuribware maa sere
a o yəwə anε. Ba daye anε ba da sweere, amaa bo
maa taare a bo mao anε.

¹⁰ Anε a naa emaj se emaj se-ɔ, anε i ኃኔ aseη nē
Kristoo a ኃኔ pwεe nē baa dεe mao mō-ɔ dεe. Aseη
mā pεeε a waa anε nee na asesε nya ኃኔ feyε saη nē
anε e kpa a anε kperi Yeesuu si wu-o, mō ኃኔ kpa na
keyaaleη saη a bo anε nyowore-rɔ.

¹¹ Anε i kperi Yeesuu si anε e gyanjaa lowi kake
kemaa, na o taare kaapo feyε o te, nē mō e deη o sa
anε keyaaleη.

¹² Amo katin e gye feyε anε lowi kegyanjaa kake
kemaa-ɔ a sa nē mone a nya ኃኔ na kukyure nē a
moη de kεe-ɔ.

¹³ Amo-ɔ pεeε gbaa, anε moη yəwə anε Kristoo
kok喬regyi, nē aneη se-ɔ anε maa se anε e təwə
Wuribware aseη, feyε aneη nē Deefid a kyoree
waa abwareseη wore-ɔ-rɔ, “Saη nē mō a təwə
bore-rɔ feyε eyee-rɔ bo mo gya kebanse-ɔ gbaa, mo
a kɔore Wuribware gyi.”*

¹⁴ Ketə nē anε nyi, nē anε e təwə kemə aseη-ɔ e
gye feyε Wuribware a kyinji anε nyanpe Yeesuu
baa ኃኔ-ɔ, nē aneη se-ɔ kaye ya gye kεe, o kyinji
anε aa mone a o yaa soso feyε Yeesuu-o, na o baa
anε aa mone mō akatɔ-rɔ.

* ^{4:13} Kiliŋ 116.10 (LXX).

15 Mone se ne kētō kēmaa e waa ane, na, Wuribware a maa se o morōwe aseſe bweetō bweetō-o, na bo sa Wuribware anſe, na bo kyōrō mō kēdabe ne o de-o.

Kayę mo-rō moŋ gyę anę aye nee

16 Amoſe-o, haree ane nyowore a moŋ bo lenj, ne ane e kpa a ane wu gbaa ooo, ane abaa-rō moŋ yore. Kētō ne ko kyō-o e gyę feyę Wuribware e gyę ne o sa ane wore na keyaalej popwee kake kēmaa.

17 Aſen ne a to ane-o moŋ kyō, ne a maa kyee, amaa a sa a ane nya wuraa na kēdabe ne a moŋ de kēe-o p̄eεε Wuribware ase, na a kyō aſen ne ane i ḥu mbeyomā-o bweetō.

18 Amoſe se-o, ane akatō dəŋ atō ne a bo akatō-rō-o se nee. N gyę atō ne bo kee-o se ne ane akatō dəŋ, amo atō ne bo moŋ kee, ne a bo Wuribware se-o se ne ane akatō dəŋ. A lęe feyę atō ne bo kee amo-o maa kyee. Amaa amo ne bo moŋ kee-o e gyę ne a taare a a gyi nsu p̄eεε.

5

1 A lęe feyę ane ya wu, ane e nya kyenakpa Wuribware ase soso. Ane kayowore du nee feyę tanțee kēkyan ne baa ba waagya bo waa-o nee, ne waagya-o ya kyanje-rō, ne tanțee kēkyan amo a lęe da-o, amo ane okēmaa e nya soso a kēkyan ne ane e ya kyena-rō-o. N gyę aſeſe ya waa kēkyan amo, amaa Wuribware ya waa bo yera sa ane.

2 Pwee na ane d̄eε fo mfenj-o, ane i su ane e kpa kulwee ane ſp̄e popwee amo ne o bo soso-o.

3 Kētō ne mo e kaapo-o e gyę feyę kēkyan ne ane okēmaa e nya soso-o gyę kayowore popwee ne ane kra e ya kyena-rō-o.

4 Ané a saj ané de kayé mɔ-rɔ a koyowɔregyi-o, ané kakyēna-rɔ e tɔɔraa ané. Amaa n gyé sa n̄e ané e kpa feyé ané wu, na ané paŋ ɣkpa pεεε. Kētɔ n̄e ané e kpa-ɔ e gyé feyé kakyēna n̄e ané te mbeyɔmɔ-ɔ i kyurowi a ka kii kakyēna n̄e ka moŋ de kεε-ɔ. Na ané kayé mɔ-rɔ a ɣyɔwɔrε-ɔ kyurowi kii ɣyɔwɔrε n̄e n kyēna nsu pεεε-ɔ.

5 Kaséntiŋ, kētɔ s̄e n̄e Wuribware a tweé ané-ɔ e gyé feyé kakyēna n̄e ané te kayé mɔ-rɔ-ɔ ya kyōŋ, n̄e ané e ya kyēna Wuribware ase nsu pεεε. N̄e ɔɔ sa n̄e Wuribware a kufwiijé timaa-o a bɔ kyēna ané ɣkponɔ-rɔ, na ané ɣu feyé kaséntiŋ ané ya wu, o yaa ané mò ase.

6 Wuribware a kufwiijé-o a bɔ ané ase-ɔ s̄e, ané de temaa saj kemaa feyé ané e yɔ Wuribware se. Ané a te kayé mɔ-rɔ-ɔ, a kaapo nee feyé ané moŋ tεε fo ané ayé sɔsɔ mfεŋ n̄e ané nyāŋpε Yeesuu te-o.

7 Ané a naa-ɔ, ané moŋ kēe mfεŋ n̄e ané e yɔ-ɔ. Amaa ané e kɔɔrε ané i gyi feyé Wuribware e gyé ne ɔ gyé ané ɣkpεε.

8 Ané Kristoo ayaa-rɔ ayerepo feraa, m bεe mo e tɔwε feyé ané de temaa bwεetɔ, n̄e ané e yɔrɔwε bwεetɔ feyé ané yɔwε ané ɣyɔwɔrε bɔ sii swεerε mo s̄e, na ané yɔ pε ané nyāŋpε Yeesuu ase.

9 Amose s̄e-ɔ, ané e lεŋ eyee nee, na mò akatɔ nya gyi, haree ané te kayé mɔ-rɔ bεεε ané yii pε ooo.

10 A lεŋ feyé mfεŋ-ɔ n̄e ané pεεε e yεrε Kristoo a sεŋgyikpa-ɔ. Na ané ɔkemaa nya kētɔ n̄e mò a kyēna kayé mɔ-rɔ n̄e ɔɔ waa-ɔ kakɔka, haree kε gyé kitimaa bεεε kεbɔyε ooo.

Ané kusun e gyé feyé ané tɔwε anεŋ n̄e Wuribware bɔ Kristoo si o ləŋŋɔ mò fɔŋfɔŋ na nyiŋkpase

mboŋtɔ-rɔ-ɔ

11 A lée aneŋ nē ane Kristoo ayaa-rɔ ayerepo sere Wuribware se, nē ane a len eyee ane e popore asesɛ feyɛ bɔ gya mò se. Wuribware e gyɛ nē o nyi ane nkponɔ-rɔ neenɛɛ, nē n de temaa feyɛ mone okemaa gbaa nyi ane mone nkponɔ-rɔ aneŋ dɛɛ.

12 Mone ma kan fa feyɛ ane bee ane len eyee ane de ane e popore mone née, na mon' nya ḥu aneŋ nē ane bware-o. Daabii, ane e kpa a mon' nya kɛtɔ nē mone e yere kemo se a mon' bɔ kaapo mone eyee ane se-ɔ née. Mfɛŋ-ɔ na mon' taare beŋŋaa bamɔ nē ba porɔ ane, nē ba kaapo bamɔ eyee-ɔ, feyɛ kɛtɔ nē kɛ bɔ sese akatɔ se-ɔ dooo nē ba deere, nē bɔ maa deere kɛtɔ nē kɛ bɔ sese kakponɔ-rɔ-ɔ.

13 Ané aporɔpo-ɔ ya popore ane feyɛ aneŋ nē ane e tɔwɛ-ɔ, ane e lɔ ebɔŋ, amo feraa mon' taa feyɛ Wuribware se nē ane a kperi ane e lɔ ebɔŋ-ɔ. Amaa amo a gyɛ feyɛ ane maa lɔ ebɔŋ-ɔ se-ɔ, amo feraa bɔ lée mone se-ɔ nē ane du mfaanɛɛ.

14 A lée feyɛ Kristoo kekpa nē ɔ kpa ane-ɔ e gyɛ ne ke e yere ane ne ane e tɔwɛ kemo aseŋ. Kɛtɔ ne ane e tɔwɛ, nē ane a kɔrɛ kemo gyi keŋken-ɔ e gyɛ feyɛ Kristoo a wu bɔ sa asesɛ pɛɛɛ-ɔ, bamɔ ya kɔrɛ Kristoo gyi, a du nē feyɛ bamɔ kakyɛna dɛdaa a lowe-ɔ.

15 Kɛtɔ se nē Kristoo a wu sa asesɛ pɛɛɛ, nē Wuribware a kyiŋji mò lée lowi-ro baa nkpa-rɔ-ɔ e gyɛ feyɛ, bamɔ a saŋ bɔ te nkpa-rɔ-ɔ, bɔ ma lée kyɛna bamɔ eyee se, amaa bɔ kyɛna sa Kristoo.

16 Amose se-ɔ, ane Kristoo ayaa-rɔ ayerepo maa lée deere sese akatɔ-rɔ dooo pweɛ na ane dɛɛ ḥu aneŋ nē o du-o. Saŋ kɔ ane a deere Kristoo aneŋ

dεε nεe, pwεε nε anε a dεε kɔɔrε mò gyi, amaa anε mɔj lεe anε e waa anεn.

¹⁷ ᪩kεmaa nε o bo Kristoo a kebegya-ɔ sε-ɔ a kii sεsε popwεε nεe. Mò kakyεna dεdaa-ɔ a gyε kεε, nε o lεe o te kakyεna popwεε.

¹⁸ Wuribware ya waa amo-ɔ pεεε, o bɔrɔ Kristoo si bo lεnεjɔ anε aa mò mboŋtɔ-rɔ, nε anε gyε mò akyarɔpɔ aseñ mɔ kɔtɔwε-rɔ.

¹⁹ Anε asuŋ e gyε feyε anε tɔwe feyε, Wuribware a bɔrɔ Kristoo si bo lεnεjɔ mò aa kayε mɔ-rɔ aseñ mboŋtɔ-rɔ, na o ma nya ba bamø ebɔye bo ka bamø kokø. Nε o taa mboŋtɔ-rɔ kɔlεnεjɔ mɔ aseñ kɔtɔwε bo waa anε kεsaree-rɔ.

²⁰ Amose se-ɔ anε yεrε Kristoo ayaa-rɔ nεe. A du nεe feyε Wuribware a bɔ anε se-ɔ kore mone-ɔ. Amose se-ɔ, anε yεrε Kristoo ayaa-rɔ anε e kore mone feyε mone aa Wuribware waa kanø.

²¹ Kristoo dεe o mɔj de bɔye. Amaa Wuribware a sa nε baa mɔ mò feyε mò a gyε əbɔyεwaapo-ɔ, nε oo ηu kεsεbɔgyiiri nε anε yεrε bo sa-ɔ, na anε bɔrɔ mò lowi-o si nya anε eyεe, na Wuribware waa anε feyε anε a gyε aseñ timaa-o.

6

¹ Amose-ɔ, anε nε anε i sun anε e sa Wuribware-ɔ, anε e kore mone nεe feyε atɔ dabe nε o waa sa mone-ɔ ma tweε kwaa.

² Mon' nu kεtɔ nε Wuribware a tɔwe mò abwareseñ wɔrε-ɔ-rɔ-ɔ feyε,

“Amø a fo saŋ feyε η ηu mone ɛwεε-ɔ,
mø a nu mone kanø.

Kake nsiŋ nē mo a waa mfεεrε fεyε m morowε
mone-ɔ,
nē mo a kya mone-ɔ.”*

Mo e tōwε mo i gywii mone fεyε ndɔɔ a kake mo
e gye saŋ nē Wuribware i nju mone ewεε, na o
morowε mone-ɔ.

*Aworefɔɔ nē Pɔɔl na mđ bεεkɔ-anā Yeesuu a
ayaa-rɔ ayerepo-ɔ a gyi-o*

³ M bεe mo i lee bamo nē ba porɔ ane kεbɔyε kɔ
se-ɔ kano fεyε bo nu aneŋ nē ane i suŋ abwareṣen
kotowε kusuŋ-ɔ. Ane moŋ waa kotoko nē kaa sa
nē aseṣe a lwee ɛbɔyε-ɔ, a lee fεyε ane maa kpa
fεyε ɔkɔ nju kusuŋ-ɔ-ro kεbɔyε kɔ.

⁴ Ane a kaapo fεyε ane gye Wuribware ayaafɔre,
bo lee fεyε kanyite-ro nē ane a gyi aworefɔɔ nju
aseŋ na tɔɔraa kεtɔ kεmaa nē kaa waa ane-ɔ-ɔ.

⁵ Baa da ane, nē baa tii ane,
nē aseṣe akwii akwii a wɔrε ane.
San kɔ ane a suŋ kponε bweetɔ,
nē ane moŋ nya saŋ di idi,
nē ane a narε akɔŋ.

⁶ Aworefɔɔ demanjɛ mo nē ane a gyi-o gbaa ooo,
ane a ba itimaa na kanyiasen na kanyite
na kεdamεnaŋse bo ka ane adɔŋ kɔkɔ.
Aseṣe a nju Wuribware a kufwiijε timaa-o
a suŋ kusuŋ ane kakyεna-ɔ, nē baa nju fεyε
kεkpa nē ane e kpa bokɔ aseŋ-ɔ gye kaseŋtiŋ.

⁷ Baa nu ane a gyi kaseŋtiŋ,
nē baa nju Wuribware kεyaaleŋ nē o de-o.
Kaseŋtiŋ kigyi nē ane a bo waa ane adɔŋtɔ

* **6:2** Isaya 49.8.

né ané de ané e kó bamó né ba kó ané-ó,
né ané de ané e kó ané e kóoré ané eyee.

⁸ Bókó i bu ané, bókó mō maa bu ané peee-ó.
Bókó e kyoró ané, bókó mō e poró ané
feyé ané e waa ebóye.

Ané i gyi kaseñtin, amaa bókó e poró ané
feyé ané gyé apennapo née.

⁹ Bó mój de ané ba téé seye,
amaa ané kenyaré a yó tój këmaa.

Ba fa feyé ané e kpa a ané wu née,
amaa ané sañ ané te.

Ba gyiiri ané kësebó,
amaa bó mój taaré mój ané.

¹⁰ Ba nyu feyé ané i gyi aworéfó bwéetó,
amaa ané akató a gyi sañ këmaa.

Bó këé kitiri né ané i wu-o,
amaa ané e sa né bokó e nya nyure.

Ba fa feyé ané mój de seye,
amaa ané de këtò këmaa.

¹¹ Korintoo awuye, ané i gyi móne kaseñtin feyé
ané mój taa seye bó kweeró mone se.

¹² N gyé ané e gyé né ané mój buñji ané
nykponó-ro kpa móne, amaa móne e gyé né móne
mój buñji móne lee-ro kpa ané.

¹³ Mó e sa sejsa mó i gywii móne née feyé
móne a gyé mó gyi-ana-ó. Ané a téé buñji ané
nykponó-ro kpa móne-ó, móne mō, móne' buñji
móne nykponó-ro kpa ané.

*Móne ma kañ sa a móne aa bamó né bó mój de
kókóregyi-o waa kóñko*

¹⁴ Móne ma kañ sa a móne aa bamó né bó
mój kóoré Kristoo gyi-o waa kóñko. A lée feyé

kedamenajse na daa bɔye kpaa ntɔseŋ? Kelaŋjerɔ na kibugyii ɛ taare a kyena san kɔŋkɔ aaa?

15 Kristoo na ḥbənsam ɛ taare a bɔ waa kanɔ aaa? Ḫkɔɔregyipo na ɔkɔ nɛ o moŋ kɔɔrɛ gyi-o kpaa ntɔseŋ?

16 Wuribware aye na ikisi aye ɛ taare a a tii abɛɛ sɛ waa kɔkɔŋkɔ aaa? Daabii pɛɛɛ! Anɛ Kristoo awuye ɻkpɔnɔ-rɔ nɛ Wuribware nɛ mɔ wɔre dooo i de ɻkpa-ɔ a tɔwɛ feyɛ ɔ kyena. Feyɛ anɛn nɛ Wuribware a tɔwɛ mɔ abwareseŋ wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Mɔ ɛ kyena bamɔ-rɔ, na mɔ aa bamɔ narɛ san kemaa mɔ.

Mɔ i kii bamɔ nyajpɛ, na bamɔ mɔ bɔ kii mɔ asɛsɛ.”*

17 Amose sɛ-ɔ, Wuribware a tɔwɛ mɔ wɔre-ɔ kebegya kɔ-rɔ feyɛ,

“Mɔ asɛsɛ, mon' daree lɛe bamɔ-rɔ mfɛŋ,
na mon' kyena kokwɛɛ!

Mone ɛ ma daborɔ kɛtɔ kemaa nɛ ki de iyisi-o,
amo feraa mɔ ɛ kɔɔrɛ mone.”*

18 Nɛ baa bee kyɔrɛɛ waa abwareseŋ wɔre-ɔ-rɔ feyɛ,

“Bo-eleŋ-ɔ-kyoŋ-ɔkemaa-Bware yɛ, ‘Mone ɛ tee mɔ feyɛ mone se,
na mɔ-ɔ mɔ n tee mone feyɛ mɔ agyi nyajse na akyeesɛ.’ ”*

* **6:16** Kɔlɔŋjɔ mbraa 26.12; Yeremɛya 32.38; Isikiyel 37.27.

* **6:17** Isaya 52.11. * **6:18** 2 Samuwel 7.14.

7

¹ Mo kosobee-an, Wuribware a t̄ee t̄owē bo b̄eyə feȳe o waa at̄o mfaanee-o, mon' sa a ane lee ane eyee lee ket̄o kemaa ne ke e waa ane nyowore na nkpono iyisi-o-ro, na mon' sa a ane nya nkponofwiiri, na ane bu Wuribware, na ane sere m̄o.

Anēj ne ket̄o ne Tiitus a t̄owē gywii P̄oel-o a waa m̄o w̄ore-o

² M̄ beē mo e t̄owē feȳe mon' buñji monē nkpono-r̄o kpa ane. Anē mon̄ waa ok̄o b̄oye, ne ane mon̄ nyera ok̄o m̄o, ane mon̄ sisii ok̄o.

³ Ma t̄owē amo-o a m̄ bo p̄or̄o monē n̄ee. Feȳe ane j ne mo a dee t̄owē-o, ane a kpa monē asej bweet̄o-s̄e-o, ane a waa sira feȳe ane aa monē kyena, b̄eej ane aa monē wu.

⁴ Mo e koore monē mo i gyi. Monē se, mo e kaapo mo eyee. Monē se, n̄ de w̄ore bweet̄o. Haree asej a to ane-o gbaa ooo, mo akat̄o a gyi.

⁵ Haree gbaa ane a ȳo Makedoniya sweere se-o, ane mon̄ nya kayeyuri. Kasen̄tin si, asej bweet̄o a to ane toj kemaa ne ane a ȳo-o. Anē a gyi aworef̄o, ne kufu a nya ane, ne ane nkpono-r̄o a nyera.

⁶ Amaa Wuribware e gye ok̄o ne o sa ses̄e ne m̄o abaa-r̄o a ȳore-o w̄ore-o. Ne o sa ne Tiitus a waa ane w̄ore.

⁷ A leē feȳe, m̄o a leē monē ase ba ane ase-o, ne ane a nu m̄o kan̄o-r̄o asej feȳe monē a waa m̄o w̄ore. Oo t̄owē gywii ane feȳe monē akat̄o a pee monē e kpa a mon' nu mo. Ne o beē t̄owē gywii ane feȳe ket̄o ne mo a kyoree bo leē obayewaapo ne o bo monē-r̄o-s̄e-o a sa ne monē nkpono a nyera. Ne o ye amo-o p̄ee gbaa ooo, monē saj monē bo

mo kebegya-o. Amose se-o, mo akata a bee gyi mbeyomo kyon san-o.

8 Haree gbaa mo wore a sa ne a mon waa mone kone ooo, mon nu mo eyee feye mo a kyoree mo. Kegyenkpee-o mo a nu mo eyee, a lee feye mo a nyu feye wore-o-ro asen a nya mone gya. Amaa aa nya mone gya san katin ko nee.

9 Aa waa mo kone mbeyom. N gye feye anen ne mone akata mon gyi-o si ne aa waa mo kone. Amaa keta se ne aa waa mo kone-o e gye feye mone kusu a sa ne mone a kyurowi lee mone eboye-ro. Wuribwaree a ba mone kusu-o bo waa kitimaa sa mone. Anen se-o, keta ne ane a waa-o mon waa mone toora.

10 Kusu ne Wuribware de o sa ne oko kakpono-ro i kyurowi-o dee e gye ne ke e sa a o nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-u. Anen a kusu-o bware. Amaa kusu ne asese ne bo bo kaye mo-ro-o i su-o e sa a asese na Wuribware mbognt-ro nyera nsu peee.

11 Mon' deere keta ne Wuribware a ba mone kusu-o bo waa-o, mon' kee anen ne nkpa feraa mone akata a pee-o. Mone a kokose mone e kpa a mon' kya kano. Mone idun a fwii oboyewaapo-o se. Ne kufu a nya mone feye mo boye ne oo waa-o a kyanjaa mone. Mone awaase a kaapo anen ne mone e kpa mo asen-o. Ne mone a kaapo anen ne wore de mone kowaa keta ne ki bware-o, na mon' gyiiri oboyewaapo-o kesebo-o. Kpa kemaa se mone a lee mone eyee lee keporu ne mo a poro mone asen mo se-o-ro.

12 Emene se ne mo a kyoree wore amo? Kasentij si mone-ro oko a waa oko mo boye. Amaa n gye

bamō sē nē mō a kyōrēe wōrē amo. Mō a kyōrēe wōrē-ɔ nē a mōn' nya dērē mōnē ḥkpōnō-rō, na mōn' tōwē gywii Wuribware feyē kāsēntiñ si mōnē sañ mōnē e kpa mō aseñ.

13 Amōsē sē-ɔ, amō-ɔ pēee nē aa ba-ɔ a sa anē wōrē mfēe. Kētō nē ki tii si, nē a sa nē anē akatō a gyi-o e gye feyē mōnē a waa Tiitus wōrē, nē mōnē a sa nē mō akatō a gyi.

14 Pwēe nē o dēe ba mōnē ase-ɔ, mō a kyō kaapo mō eyēe mōnē sē, nē mōnē mōn sa a ipeere nya mō mō ase. Aneñ ne kētō kēmaa nē mō a tōwē gywii mōnē-ɔ gye kāsēntiñ, anēñ dēe nē eyēe nē mō a kaapo mōnē sē gywii Tiitus-o mō a waa kāsēntiñ.

15 Sañ nē Tiitus a ba mōnē ase-ɔ, kufu a nya mōnē, nē mōnē a kōkōsē kra mō nēnēe, nē mōnē a waa siraa waa kētō kēmaa nē o tōwē gywii mōnē feyē mōn' waa-ɔ. Mō ya nyiñji amō-ɔ sē, amō kēkpa nē o kpa mōnē aseñ-ɔ a tii si.

16 M fēraa, aa waa mō kōnē bweētō feyē mō e taare a n̄ kōrē mōnē gyi kētō kēmaa-rō.

8

*Bo lēe kōkōrē atanne tweētweē bo sa atiripo nē
bo bo Yudeya swēere sē-ɔ*

1 Amōsē-ɔ mbeyōmō, mō kōsōbēe-anā, anē e kpa feyē mōn' nū anēñ nē Wuribware kēkpa a sun kusun asōrēe awuye nē bo bo Makedoniya swēere sē-ɔ ḥkpōnō-rō-ɔ.

2 Hareē aseñ bweētō e taare a a tō bamō, nē bo dēe bo gye atiripo gbaa ooo, kōnē nē aa waa bamō kōnē-ɔ a sa nē ba da bamō ḥkpōnō sē ba ke bōkō atanne.

3-4 Mo e tɔwɛ mo i gywii mɔnɛ feyɛ baa dɛŋ sa anɛ atannɛ bwɛetɔ feyɛ anɛŋ nɛ baa taare-ɔ. Kasentij si, baa sa anɛ atannɛ bwɛetɔ kyon anɛŋ nɛ baa taare-ɔ. Bamɔ fɔnfɔŋ kɛprɛ se, baa kɔrɛ anɛ feyɛ anɛ yɔwɛ bamɔ a bɔ nya nya kpa a bɔ kya Wuribware asɛsɛ nɛ bɔ bɔ Yudeya sweerɛ se-ɔ-rɔ.

5 Ketɔ nɛ baa waa-ɔ, anɛ moŋ fa feyɛ ba waa anɛŋ. Kasentij si, baa waa anɛŋ nɛ Wuribware e kpa feyɛ bɔ waa-ɔ, amo e gye feyɛ baa gye ɲkpɛɛ taa bamɔ eyɛɛ bɔ sa anɛ nyarŋɛ Yeesuu, nɛ baa taa sa anɛ mɔ anɛ.

6 Bo lee anɛŋ nɛ Makedoniya asoree awuye-o a kokɔsɛ kɔɔrɛ tweetwɛɛ, na bɔ bɔ ke atiripo-ɔ se, nɛ mo a nyinji si feyɛ sunjo mɔnɛ Korintoo asoree awuye gbaa a gye bamɔ ɲkpɛɛ kpa feyɛ mon' kɔɔrɛ tweetwɛɛ sa atiripo-ɔ, amaa bɔ fɔ ndɔɔ, mɔnɛ moŋ tɛɛ kɔɔrɛ lowɛ. Amose-ɔ, mo a kɔrɛ Tiitus feyɛ ɔ ba mɔnɛ ase, na ɔ nya se kya se kɔɔrɛ tweetwɛɛ amo lowɛ, a lee feyɛ mo ya gye ɲkpɛɛ kɔrɛ mɔnɛ feyɛ mon' kɔɔrɛ tweetwɛɛ-ɔ.

7 Mɔnɛ kyo mɔnɛ gye atɔ awuye ɛkpa bwɛetɔ se. Mone kokɔregyi, mone kanyiasen̄ kɛbo sa senjsa neɛnɛɛ, mɔnɛ kanyiasen̄ pɛɛɛ kyo. N niyi anɛŋ nɛ mɔnɛ akatɔ i pee mɔnɛ i sunj Wuribware-ɔ, na anɛŋ nɛ mɔnɛ e kpa mo aseŋ-ɔ. Amose se-ɔ, mo e kpa a mon' kaapo anɛŋ nɛ mɔnɛ e kpa atiripo-ɔ.

8 Ma yere mone nee feyɛ mon' waa amo-ɔ, amaa mo a kaapo mone anɛŋ nɛ Makedoniya asoree awuye-o akatɔ a pee a bɔ bɔ kya atiripo-rɔ-ɔ nee, na ɲ yere amo se ɲu anɛŋ nɛ mɔnɛ kɛkpa-ɔ dɛŋ ke gye kasentij-o nee.

9 Mɔnɛ kyo mɔnɛ niyi kɛkpa suo nɛ anɛ nyarŋɛ Yeesuu Kristoo e kpa mɔnɛ-ɔ, na anɛŋ nɛ oo ɲu

mone ewee-o. Haree mò a de këtɔ këmaa soso gbaa ooo, ne mone se, oo yowé mò këtɔ këmaa bo sii mfen, ne oo ba swéeré mo se mfée, ne oo kii otiripo, na o yere mò kitiri amo se bo sa a mon' nya nyure bweet.

10 Amosé se-o, këtɔ ne mo e ka mone asej këmo se-o née. Sunno mone ya gyé nkpeえ tawé feye mone e kpa a mon' sa atanne. Kasentin si mo ne mone a gyé nkpeえ esa.

11 Amosé se-o, mo e kore mone feye mon' lowé amo kowaa, na kepre ne kaa pre mone, ne mone a bo lee kaase-o nya waa kyekyee. Këtɔ ne mone de-o e gyé ne ke e kaapo anej ne mon' waa-o.

12 Mone ya da mone nkpono se ke atanne, Wuribware e kore mone këtɔ ne mone i ke-o si. Mò e deñ o nyi këtɔ ne mone de-o na anej ne mone e taare a mon' ke, na a waa mò kone-o.

13 Ané maa kpa a kitiri kra mone, na a taare kya boko mo-ro, amaa ané e kpa feye okëmaa nya mò kebegya-o née.

14 Mbeyomo a sanj mo feraa, mone a de bweeto-o se-o, mon' baa kanø nkëmaa ne mone de-o bo kya bamø ne bo de kafwé-o-ro, ne bamø ya bo nya bweet, ne mone mo mone i de kafwé, na bo taare kya mone-ro. Mfaanee ne mone ya waa ne këtɔ këmaa e waa kyekyee.

15 A waa feye anej ne baa kyorée waa abwareseñ wore-o-ro bo lee ateese ne Wuribware a sa Isireelii awuye kimukee-ro si-o feye,

“Boko a swii bweet, boko mo kafwé.

Bamø a ba kyunputin bo krawe-o,

mò nè oo swii bweetɔ-ɔ na mò nè oo swii kafwēe-ɔ
pεεε mɔ
a nya aneŋ nè aa fo mò-ɔ."*

16 Mò e sa Wuribware₉ aŋse fεyε ɔɔ sa nè Tiitus
e kpa mone kekpa koŋko amo dεe nè mo e kpa
mone-ɔ.

17 Tiitus a sure kowaa kɛtɔ nè mo e kpa fεyε ɔ
waa-ɔ se. Nè ɔ bεe ɔ kɔkɔsε mò fɔŋfɔŋ kεpre se ɔ
kpa a ɔ kya-rɔ, nè ɔɔ waa mfεerε fεyε ɔ ba mone ase.

18 Mò aa ane kosobee kɔ nè asoree-ɔ pεεε asεsε e
kyorɔ bɔ lee aneŋ nè o suŋ ɔ tɔwε aseŋ timaa bɔ lee
Yeesuu kuŋu si-o e gyε nè ba ba.

19 Kasen̄tiŋ si asoree asoree amo dεe asεsε ya lee
mò fεyε o kii ane kosobee ane kpa mɔ nè ane e
yɔ mò-ɔ-rɔ. Anε de atanne mɔ ane e yaa asεsε nè
ba wu kitiri-o, na bɔ nya kyorɔ Wuribware₉, na a
kaapo aneŋ nè ane e kpa a ane kya bamɔ-rɔ-ɔ.

20 Anε e kpa fεyε ane aa asεsε amo taa atanne
yaa atiripo-ɔ nεe, na ɔko ma nya porɔ ane bɔ lee
aneŋ nè ane e deere atanne dabε mɔ se ane bɔ-ɔ.

21 Anε e sa kɛtɔ nè ki bware-o si bweetɔ, n gyε
Wuribware₉ a kebegya-ɔ se wɔrε, amaa na asεsε a
kebegya-ɔ se.

22 Anε bεe ane de ane kosobee kɔ, nè oo lee mò
εyeε bɔ kaapo ane iluwi bweetɔ na ɛkpa bweetɔ
se fεyε o suŋ Wuribware₉ wɔrε se nεe. Mbeyɔmɔ o
de wɔrε aseŋ mɔ se bweetɔ, a lee fεyε o de mone
temaa bweetɔ.

23 Tiitus feraa, mò e gyε nè o tii mo se, nè ane
i suŋ kusun mone kuŋu si, amose se-ɔ ɔ yεre mo
ayaa-rɔ. Asεsε anyɔ nè bamɔ aa Tiitus e yɔ-ɔ feraa,

* **8:15** Keleę Igyipiti 16.18.

bo yere asoree asoree ne a bo Makedoniya sweere se-o ayaa-ro nee. Bo gyé asesé timaa, ne bamó keborogyi timaa e sa ne asesé e kyoró Kristoo.

²⁴ Amose se-o, mon' lee mone kékpa bo kaapo asesé mo. Mfaanee ne ané aa asoree asesé-o i ny feyé ané de kpa feyé ané eyee kekaapo feyé mone e kókóse mone e kpa a mon' ke atiripo-o atanne-o mon gyé kayeba nee.

9

Poɔl e kya se o towé tweetwee ne ba kɔrē a bo bo sa atiripo-o asej

¹ Kasenjtij si, a mon tiri feyé n kyoree mone tweetwee mo ne mone de mone e sa Wuribware asesé ne bo bo Yudeya sweere se-o asej.

² A lee feyé nyi feyé mone e kpa kekyá bamó-ro nee. Ne n den mo e kaapo mo eyee mone se mo e kaapo Makedoniya awuye-o mo e towé mo i gywii bamó feyé lee sunjo mone ne mone bo Akaya sweere se-o a waa siraa feyé mone e sa atanne, amose-o mone wore a sa ne bamó bweet a waa kotoko bo lee tweetwee amo se.

³ Amaa mo i suj mo kosobee-aná mo e kyonwe mone ase, na ané eyee kekaapo-o ma buruwí aseñkparegyi kwa, amaa mon' waa siraa waa ané ne mone a towé feyé mone e waa-o.

⁴ N gyé anej, Makedoniya asoree awuye ne mo aa bamó e yó Yudeya sweere se-o ya ba mone ase, ne baa ny feyé mone mon waa siraa, amo feraa ané aa mone peee, ipeere e nya ané, na a kaapo feyé ané a kɔrē mone gyi kwa.

⁵ Amose se ne mo a fa feyé a tiri feyé ny kore mo kosobee-aná mo feyé bo gyé mo nkpeee ba bo ka

mone kano, na bo kɔɔre atanne nɛ mone a tɔwɛ bo beya feyε mone e sa-ɔ bo beya, na aa lɛe mone kekpa se nɛ mone a sa, amaa n gyε sa nɛ anɛ e lɛn mone nɛe.

⁶ Abresε ya da kekpare feyε, “Okɔ nɛ o dwii atɔ dwiise kafwee-ɔ, amo ya fo kekpabee, ɔ nya amo kafwee nɛe. Nɛ okɔ nɛ o dwii amo bwɛetɔ-ɔ e nya amo bwɛetɔ nɛe.”

⁷ Mone ɔkemaa sa anɛn nɛ ɔ fa mò mfεεrε-rɔ feyε ɔ sa-ɔ. Mon' sa a a lɛe mò fɔnfɔŋ kakponɔ-rɔ, na a ma ba feyε baa lɛn mone. A lee feyε Wuribware ɛ kpa mò nɛ o ke okɔ kɔtɔkɔ na a mon bo mò gya kakponɔ-rɔ-ɔ.

⁸ Wuribware ɛ taare a ɔ sa mone nyure bwɛetɔ, na mon' nya nya kɛtɔ nɛ ki tiri mone-ɔ kpa kemaa se, na ŋko sanj na mon' bo waa kɛdamenajse eworese eworese sa bokɔ.

⁹ Feyle anɛn nɛ baa kyorεε waa abwareseñ wɔrε-ɔ-rɔ-ɔ,

“ɔ da kakponɔ se o ke atiripo atɔ, na a mon bo mò gya.

ɔ maa yɔwɛ kɛdamenajse kowaa pεεε.”*

¹⁰ Wuribware ɛ dɛn ɔ sa ɔdɔɔpɔ atɔ dwiise na ateese gyisε. Amose-ɔ mone ya waa bokɔ kɛdamenajse, Wuribware ɛ sa mone ateese gyisε nɛ a tiri mone-ɔ, na ɔ sa a mon adɔɔrɔtɔ tii si, na mon' taare ba amo bo kya se waa kɛdamenajse bwɛetɔ.

¹¹ ɔ sa a mon' kii atɔ awuye kpa kemaa se, na mon' taare dɛɛ ke sanj kemaa, na a mon bo mone gya ŋkponɔ-rɔ. Na Yudeya sweere se a asoree

* ^{9:9} Kiliŋ 112.9.

a atiripo-o sa Wuribware aŋse bø lee atanne nø mone a bø børø ane se bø ke bamø-o.

¹² Atanne mø nø mone i ke-o, a maa kya Wuribware asesø wøre-rø nøe, amaa a baa Wuribware aŋse kesa bwøetø bø tii si.

¹³ Køtø nø kø kyø-o e gye feyø mone ya ke atanne-o, a kaapo feyø mone e køøre Kristoo kuñu si aseñ timaa-o mone i gyi bwøetø, na bø ñu feyø mone e waa køtø nø mone ye mone e køøre mone i gyi-o nøeñee. Na bø lee aneñ se na aneñ ne mone e kpa kike bamø na økemaa bø tii si-o, na a moñ bo mone gya kakponø-rø-o se-o, bø sa Wuribware aŋse.

¹⁴ Amøse-o, bamø ya køøre køørekøre sa mone, ba kpa mone bwøetø bø lee ñyure demantø ne Wuribware a yure mone-o se.

¹⁵ Moñ' sa a ane sa Wuribware aŋse bø lee ñyure demantø amo nø o sa mone-o se. Anø maa taare a ane tøwø ñyure amo bo fo kæs.

10

Aneñ ne Pøøl a lee o lee mø aporøpo kanø-o

¹⁻² To, mo, Pøøl, e kpa a ñ køøre mone aseñ ko se. Mone bøko ye mo e bø mone ase, n de kufu, amaa mo i yii, nø mo ya kyøreø wøre bø kyønjwe mone, amo mo i pee akatø mo e weø mone se. Amøse se-o mo e køøre mone feyø moñ' nyiñji aneñ nø Kristoo a yuri mø eyee, nø o bware-o si, na, mo ya ba mone ase, mone maa lee waa køtø nø kø e sa a m pee akatø weø mone se-o. N gye aneñ, mo ya ba, kufu maa nya mo feyø m pee akatø weø mone bøko nø ba porø ane ba tøwø feyø ane te feyø aneñ nø kayø mo-rø asesø te-o.

3 A bo-rɔ feyε anε te kayε mɔ-rɔ feraa, amaa anε mɔ anε mfεerε moŋ du feyε kayε mɔ-rɔ asεsε lee-o. Anε kakyena-rɔ du neε feyε anε a kɔ kεnαa-ɔ.

4 Amaa adɔŋtɔ nε anε de anε e kɔ kεnαa amo-ɔ moŋ gye kayε mɔ-rɔ a amo-ɔ. Anεj a adɔŋtɔ nε anε de anε e kɔ-ɔ bo lεŋ, nε a taare a a kɔ kayε mɔ-rɔ a borokɔɔne-ɔ gyi si, a lee feyε Wuribware ya bo sa anε.

5 Anε i kpuri ayεba kεkaapo. Na anε sa a ɔkεmaa ne o kaapo eyee, nε o sa seŋsa o kye Wuribware a kanyiasen-ɔ pɔɔ. Nε anε i kyurowi asεsε mfεerε, nε anε e sa nε ba bu Wuribware.

6 Amose se-ɔ anε ya ba mɔnε ase, nε mɔnε bweetɔ a bu anε kεtɔ kemaa-rɔ, amo feraa anε e taare a anε gyiiri bamɔ nε baa sanj, nε bo maa bu anε-ɔ kεsεbɔ.

7 A gye feyε akatɔ se wɔrε kpeŋ nε mɔnε e deerε mɔnε i gyi ɔkɔ aseŋ-ɔ se-ɔ, mɔn' sa a ɔkɔ nε o tɔwε feyε Kristoo e bo mɔ-ɔ ḥu feyε anε mɔ Kristoo e bo anε feyε mɔ a bo sεsε amo-ɔ.

8 Kasenjtin nε mɔnε e tɔwε feyε mo e kaapo mo eyee bweetɔ keyaaleŋ ne anε de mɔnε se-ɔ se. Amaa anε nyanje moŋ sa anε anεj a keyaaleŋ-ɔ neε feyε anε bo lee mɔnε kɔkɔɔregyi si, amaa oo sa anε neε a anε taare sa a mɔnε kɔkɔɔregyi tii si. Amose se-ɔ, ipere moŋ de mo keyaaleŋ-ɔ se.

9 Mo e tɔwε anεj neε na mɔn' nya ḥu feyε moŋ de mo ewore mo i funte mɔnε nee.

10 Mɔnε boko e tɔwε neε feyε mo ewore ne mo a bo kyonjwe mɔnε-ɔ emo-rɔ bo leŋleŋ, amaa mo fɔŋfɔŋ e bo mɔnε ase, moŋ bo leŋ, nε mo seŋsa maa kaapo seye.

11 Mo i yii anεj a asεsε nε ba tɔwε anεj-ɔ se feyε

keto nē mo e tōwē mo ewore-rō mo e kyonjwē mone na moj bo mone ase-ō, mo ya ba, anej dēe nē mo e waa.

12 Kasenjtin nee feyε kufu de ane, feyε ane taa ane eyee bo biri bamō nē ba fa feyε bo gyε asesε dabē-ō. Ba bu bamō eyee na abεε, amaa bo maa bise a bo kē feyε keto nē ba waa-ō i gyi Wuribware akatō. Amo-ō gyε aseñ kē-moñ-nyi nee.

13-14 Wuribware a sa ane kpa nē ane a ba mone ase bo tōwē Kristoo kunju si aseñ timaa-o gywiī mone. Amose-ō, ane de kpa feyε ane kaapo ane eyee feyε ane abwaresen kōtōwē a sa nē mone a bo kōrē Yeesuu gyi. Anē a moj ba mone ase-ō, amo feraa a moj bware feyε ane kaapo eyee mone kunju si.

15 Amose se-ō, ane maa kaapo ane eyee keto nē boko a waa-ō se, na ane ḥaye keto nē ki bware-o si. Temaa nē ane de-o e gyε feyε mone kōkōregyi a maa se kē e dan-ō, ane e taare a ane waa asun mone-rō kyon anej nē ane a kyō waa-ō.

16 Na ane nya tōwē aseñ timaa-o emar nē e bo mone aye kamεε-rō-ō. Mfaanee nē ane maa nya a ane kaapo ane eyee kōtōkō nē ɔko a waa, nē kē gyε mō wōrē lee-o si.

17 Feyε anej nē baa kyoree waa abwaresen wōrē-ō-rō-ō,

“Sa a ɔko nē o kaapo mō eyee-ō
kaapo eyee feyε o nyi mo, Wuribware.”*

18 Sesε e kaapo mō eyee mō awaase se, amaa ane nyaŋpē Wuribware dooo e deŋ o nyi feyε oo waa

* **10:17** Yeremeya 9.24.

atə, bεεε ɔ mɔŋ waa.

11

*Pœl e kaapo aneŋ nœ bo kœ ne bo yœ bo gyœ Kristoo
ayaa-rœ ayerepo-ɔ e ba ayeba-ɔ*

¹ Mɔnœ ya kɔɔrœ bamɔ nœ ba popɔrœ mɔnœ ba tœwœ feyœ mɔŋ nyi aseŋ-ɔ gyi, mo e kɔrœ mɔnœ nœ feyœ mɔn' nyite mo kafwœœ bo lee mo ke-mɔŋ-nyi-aſeŋ-ɔ se, na mɔn' nu mo aſeŋ bo fo kœ.

² Mo a kpa mɔnœ aſeŋ feyœ aneŋ nœ Wuribware e kpa mɔnœ aſeŋ-ɔ se-ɔ, ma lee kpa feyœ mɔn' kpa ɔkœ aſeŋ, amo Kristoo wɔrœ kpeŋ. Mɔnœ du nœ feyœ kabregyii nœ ɔ mɔŋ tee ɲu ɔnyare, nœ mo a kpa mò bo yera ɔnyare koŋkœ kpeŋ, nœ mò e gyœ Kristoo fœnfœŋ-ɔ.

³ Kufu de mo feyœ bo kœ i kyurowi mɔnœ mfœerœ, na mɔn' kine Kristoo kegya se. Ma kpa feyœ bo kœ e penna mɔnœ, feyœ aneŋ nœ ɔbœnsam a bu-ruwi kœwœ, ne œ waa kanœrœkœne bo penna ɔkyœœ gyeŋkœesœ Hawa nœ Wuribware a twœ-ɔ, feyœ ɔ ma lee gya Wuribware kanœ se-ɔ.

⁴ Ketœ nœ mo e kaapo-ɔ e gyœ feyœ bo kœ a ba mɔnœ-rœ, nœ bo yœ bo gyœ Kristoo ayaa-rœ ayerepo. Nœ mɔnœ a kra bamɔ nœenœ, amaa m feraa, mɔnœ mɔŋ lee mɔnœ de mo mɔnœ e tee seyœ. Bamɔ atœ kekaapo bo lee Yeesuu kuju si kwœœ atœ kekaapo ne anœ a bo kaapo mɔnœ-ɔ-rœ. Aneŋ dœe nœ atœ ne ba kaapo bo lee Wuribware a kufwiinœ timaa-o na aſeŋ timaa-o si kwœœ amo nœ anœ a kaapo mɔnœ-ɔ-rœ. Nœ mɔnœ a kɔɔrœ bamɔ atœ kekaapo gyi yœwœ anœ atœ kekaapo-ɔ bo twœœ.

5-6 Né mone i biri mo aa anen a ases-e-o sejnsa sase, né mone a bęe tōwę feyę baa suye esenjsa nēenēe, amaa m feraa, mo sejnsa sase maa lənjə seye. Amaa mo e kɔrə a n gyi feyę anen a ases e né mone i bu bamo feyę bamo a gyę Yeesuu ayaa-rə ayerepo timaa-o monj kyə mo kpa kemaa se. Kętə né kō kyə-o e gyę feyę n de Kristoo aseñ kanyiasenj n kyə bamo. Bo fo ndəo, né mo a kaapo mone amo-o-rə sanj kemaa na kpa kemaa se.

7 Aseñ kō bo-rə né mone e poro mo amo se. Amo e gyę feyę mo a tōwę abwareseñ gywii mone-o, monj kɔrə ateese na mo dikpa atanne mone ase bęee kɔtəko lęe mone ase, né mone e tōwę feyę a kaapo nee feyę monj gyę Yeesuu ayaa-rə ayerepo kaseñtiŋ. A gyę kaseñtiŋ feyę mo a baa mo eyee kaase, amaa mo a waa anen nee a Wuribware nya yase mone. Mo a waa bęye nee eee?

8 Mo a bo mone ase mo i sunj-o, mo a nya atanne lęe emaj emaj asoree kō ases ase nee. A du nee feyę mo a kɔrə bamo tweetwee mo i sunj mo e kya mone-rə-o.

9 Mo a bo mone ase-o, né mo e kpa atanne, monj deere mone akatə-rə. Mo kɔsobęe-ana né baa lęe Makedoniya asoree asoree-rə-o a baa mo kętə kemaa mo né mo e kpa-o. Monj ba mo eyee bo dənjə mone se, na a waa mone tɔraa kpa kemaa se. Anen né mo a dee waa nsanj-o dee né m bęe mo e waa mbejəmə.

10 Mo i gyi Kristoo a kaseñtiŋ-o nee feyę mo ya tōwę feyę oko monj bo mone Akaya emaj-o-rə mfenj né o kuŋ mo kpa feyę m ma kaapo mo eyee anen a kaseñtiŋ-o si.

11 Mo a tōwę amo-o, a kaapo nee feyę ma kpa

mone aseñ aaa? Daabii! Wuribware nyi feyε mo e kpa mone aseñ.

12 Mo e deę kine kokoře atanne kemaa lęe mone ase bo sa mo eyee, na bamo ne mone e tee ε ayaa-rɔ ayerepo-ɔ ma nya seye a bo yere se bo kaapo bamo eyee feyε ane aa bamo ta nee.

13 Aneñ a asesε-ɔ moj gye ayaa-rɔ ayerepo kaseñtiŋ. Bo moj gye asunpo kaseñtiŋ. Ba waa akatø se nee feyε bo gye Kristoo ayaa-rɔ ayerepo-ɔ.

14 Amo-ɔ moj gye atø ne a kpeň eyee-ɔ. Obənsam fənfən gbaa e taare a o waa mo eyee feyε Wuribware kabø e gye ne o sa seŋsa o gywii asesε.

15 Amose se-ɔ, ne Obənsam ayaaføre ya waa bamo akatø se feyε bo gye Wuribware ayaaføre, a moj gye atø dabe ko nee. Bamø lalalowε e gye feyε Wuribware i gyiiri bamo kesebo bo lęe ketø ne baa waa-ɔ se.

Pəəl e kaapo mo eyee bo lęe aworefɔɔ ne oo gyi-o si

16 M bee mo e təwe mo i gywii mone feyε øko ma kaň fa feyε n gye seſe ne o moj nyi aseñ-ɔ nee. Amaa mone e kpa a mon' fa mo kuňu si feyε moj nyi aseñ feraa, mon' kooře gyi aneñ de, na n taare kaapo mo eyee kafwée.

17 Kaseñtiŋ si feraa, n gye aneñ ne ane nyaŋpε Yeesuu e kpa feyε n təwe-ɔ ne mo e təwe mbeyømo. Eyeε këkaapo aseñ mo-rɔ-ɔ n deň mo e sa seŋsa nee feyε øko ne o moj nyi aseñ-ɔ.

18 Asesε bweetø a tee bo bo mone-rɔ, ne ba kaapo bamø eyee feyε aneñ ne kaye mo-rɔ asesε e kaapo bamø eyee-ɔ se-ɔ, η gbaa mo e kaapo mo eyee.

19 Mone a tεε mone nyi aseŋ bweetɔ-ɔ, mo e fa feyε mone i nyite mo ne moŋ nyi aseŋ-ɔ bwεetɔ.

20 Kasen̄tij si, bamɔ ne mone i bu bamɔ kēdabε feyε bamɔ a gye Yeesuu ayaa-rɔ ayerεpo-ɔ ya waa mone borɔkraa feyε mone a gye anya-ɔ, mone i nyite bamɔ. Bamɔ ɔko ya kɔɔrε mone atanne pεee, bεee o gyi mone, bεee o waa mò eyee kēdabε mone-rɔ, bεee o da mone esebɔ-rɔ abaa, mone maa tɔwε seye.

21 Ne mone ye aneŋ a borɔkraa ne ba waa mone-ɔ e kaapo nee feyε bo gye ayaaleŋpo, amaa ane feraa, ane moŋ bo len̄. Ipeere de mo mbeyɔmɔ feyε ane a moŋ ba aneŋ a daa bɔyε-ɔ bo kaapo feyε ane de mone se keyaaleŋ.

Mbeyɔmɔ feraa mo e dεe sa sεn̄sa feyε mo a moŋ nyi aseŋ-ɔ. Feyε kufu e moŋ de aseɛɛ amo ɔko kekaapo mò eyee kɔtɔkɔ se feraa, n gbaa kufu moŋ de mo kekaapo mo eyee ketɔ kɔŋkɔ amo se dεe.

22 Aseɛɛ amo ne bo ye bo gye Yeesuu ayaa-rɔ ayerεpo-ɔ e kaapo bamɔ eyee feyε bo gye Heebrii awuye kaseŋtij. Amo-ɔ maa kaapo seye, a lee feyε aneŋ dεe ne mo-ɔ n gye Heebriinyi. Bo bεe bo ye bo gye Isireelii awuye. Aneŋ dεe ne mo-ɔ n gye Isireeliinyi.

23 Bo bεe bo ye bo gye ane ɔdēdaapo Abraham ananagy. Amo-ɔ maa kaapo seye, a lee feyε aneŋ dεe ne mo-ɔ n gye Abraham kεnanagy. Bo bεe bo ye bo gye Kristoo ayaafɔrε. Ma kɔɔrε a n gyi aneŋ. Amaa bamɔ e gye Kristoo ayaafɔrε feraa, n gbaa n gye mò kεyaafɔrε n kyɔ bamɔ. M bεe mo e kɔrε mone feyε mon' nyite mo feyε mo a lɔ eboŋ-ɔ, a lee feyε m bεe mo e kpa a n kaapo mo eyee kafwεe. Bo ye baa sun̄ Kristoo kusuŋ keŋkeŋ. M feraa mo

a suŋ Kristoo kusuŋ keŋkeŋ kyoŋ bamø. Né mo a gyi aworeføa bø lëe aneŋ a kusuŋ-o si kyoŋ bamø. Mon' nu aseŋ né mo e tøwø-ɔ. Baa tii mo iluwi bwëetø kyoŋ bamø. Baa da mo akyokywëe na paara iluwi bwëetø, né ma taare a n tøwø amo kanø gywii mone. Né lowi aseŋ a to mo iluwi bwëetø.

24 Yudaa awuye a kra mo iluwi inuu daye mo paara iluwi adusa na akpanøo.

25 Roma awuye a kra mo iluwi esa ba akyokywëe bø daye mo. Kake ŋkø bøkø a tweë abu bø da mo. Iluwi esa né koree né n te-ro mo i tu kpa ɔpoo se-ɔ a nyera, né oo buŋ mo. Né amo-ɔrø kokonkø feraa gbaa mpase na kanye pëee na m bø nkyu-o-ro pwëe né baa dëe bø lee mo.

26 Mo ekpa kutu bwëetø-ɔ, mo a lwee aseŋ-nø bø lëe nkyu nkyu si, bø lëe ayu si, bø lëe mo føŋføŋ asësë Yudaa awuye na asësë kø mɔ se. Aseŋ a to mo emanj se na mbore se na ɔpoo se. Mo a nya aseŋ lëe asësë né bø yø bø gyø Kristoo awuye, amaa né ba ba ayeba nee-ɔ.

27 Mo a suŋ Kristoo keŋkeŋ, né iluwi bwëetø gbaa, moŋ taare nya kpa di idì. Akøn na burufo a nya mo. Mo a paŋ ateese na atø buŋse iluwi bwëetø, né akøn na afwii a nya mo bwëetø.

28 Ketø né ki tii amo-ɔ pëee se-ɔ e gyø feyø kake kemaa ketø né mo e kpa na mo mfëerø døŋ se-ɔ e gyø asoree-ɔ pëee kedeere se, na aseŋ né a bø asoree-ɔ pëee-ɔ né a tøraa mo-ɔ.

29 Amo ya ba feyø asoree a awuye-o øko kokøregyi e moŋ bø len, amo mo-ɔ mo i su mo e sa mo. Bamø øko ya lwee ebøye-ɔ, amo mo kakponø-ɔ a nyera.

30 Amo i tiri feyø ñ kaapo mo eyee, amo feraa mo

é kaapo mo eyee ato amo ne a kaapo feye moj bo lenj-o, na mon' nya mose mo.

31 Ané nyanjé Yeesuu Kristoo mó se Wuribware, mó ne ané e kyoró nsu pées-e-o, nyi feye ma ba ayeba bo leé asej mo ne mo a tawé, ne mo e ba a m bo tawé-o pées se nee.

32 Sañ ne mo a yo Damasikus mañ-nó-o, gominaa ne o bo owure Areetas kaase mfenj-o a ba akyenjápo bo yera yera mañ amo mbunogyii-o pées-ró feye weetee bo kra mo.

33 Amaa mo a bora abangsoroo kékyañ ko ne baa pwes kideñbee-o soso-o mfanseree-ró, ne mo nyare-ana ko a taa mo waa kike dabé ko-ró, ne baa ba ife bo da-ró, ne baa kra ife-o-ro yewé mo-ró baa bo yera swéere. Ne mo a nya kpa seré gominaa-o kesaree-ró ñ yii.*

12

*Aleebokaapotó ko ne Wuribware a lee bo kaapo
Pøol-o*

1 Mo e deé kaapo mo eyee, amaa a maa sa mo tono ko. Nkee feraa mo e tawé aleebokaapotó ko ne ané nyanjé Yeesuu a lee bo kaapo mo-o asej a n gywii moné.

2 Nsu kudu nna ne ñ ya kyonj-o, ne Wuribware a taa mo yaa soso soso mó ase. Mo a yo-o, mo kayoware ne n de-o ne mo a bo yo ooo, bëee mo kra a leé mo kayoware-ró pwes ne mo a deé yo ooo, moj nyi, amo Wuribware dooo e deñ o nyi.

3-4 M bëe mo e tawé feye ñ nyi nee feye ñ yii Wuribware se soso soso. M bëe mo e tawé feye mo

* **11:33** Ayaa-ró ayerépo-o asuñ 9.25.

a yɔ-ɔ, mo kayowore bεεε n gyε mo kayowore nε mo a bɔ yɔ ooo, amɔ Wuribware dooo e dεŋ o nyi. Mo a ya nu aseŋ kɔnekkɔnɛsε nε aseŋkparegyi maa nya a a kaapo-rɔ-ɔ, atɔ nε sεsε dimaadi moŋ de kpa feyε o tɔwε amo aseŋ-ɔ.

5 Mo e kaapo mo eyee bo lee ketɔ nε kaa waa mo saŋ amo-ɔ se, amaa m bεε ma lee kaapo mo eyee, amɔ bo lee aneŋ nε moŋ bo leŋ-ɔ se nεe.

6 N dεε mo e kpa a n kaapo mo eyee nεe-ɔ, weetee moŋ kii ɔko nε o moŋ nyi aseŋ-ɔ, a lee feyε a gyε kasenjtiŋ nεe, weetee mo e tɔwε. Amaa ma lee kaapo mo eyee bo lee aleebokaapotɔ amo se, a lee feyε a moŋ bware feyε ɔko kyɔrɔ mo bo lee atɔ nε o moŋ nju feyε mo a waa-ɔ, bεεε aseŋ nε o moŋ nu lee mo ase-ɔ se.

7 Amaa Wuribware a sa ɔbɔnsam kabɔɔ kɔ kpa feyε o taa kɔtɔkɔ nε ku du feyε wu-o bɔ yii mo kayowore, na ka nya mo gya, na m ma nya bu mo eyee kεdabε bo lee atɔ timaa nε Wuribware a lee bo kaapo mo-ɔ se.

8 Iluwi esa nε mo a kɔrε ane nyaŋpε feyε o kyuwi wu mɔ lee mo se.

9 Amaa oo lee kanɔ nεe feyε, “Kεkya nε mo e kya fo-rɔ-ɔ a baare. A lee feyε saŋ nε fo moŋ lee fo bo leŋ-ɔ nε mo e kaapo mo keyaalen-ɔ bweetɔ fo ase.” Amose se-ɔ, a bɔ mo kɔne a kyɔ kεtɔ kemaa feyε mo a kaapo mo eyee aneŋ nε moŋ bo leŋ-ɔ se, na Kristoo keyaalen nya sii mo se.

10 Mo e moŋ bo leŋ, bεεε bamɔ ya saare mo, bεεε bamɔ ya porɔ mo, bεεε mo ya gyi awɔrefɔɔ, bεεε aseŋ kemaa ya tɔ mo, a bɔ mo kɔne, a lee feyε Kristoo si nε mo i nju aseŋ amo pεεε. A waa mo kɔne, a lee feyε mo e moŋ bo leŋ, Wuribware e gyε

ne o sa mo keyaaleñ.

Kekpa demajt ne Paol e kpa Kristoo awuye ne bo te Korintoo mañ-na-o

11 Mo a waa mo eyee feye mo a moñ nyi aseñ-o, amaa moñ ya sa ne mo e waa anenj. Moñ e gyé ne moñ' dee kyor mo, a lee feye haree gbaa mo a moñ gyé seye moñ aseñ-o, bamø ne moñ i bu feye bamø a gyé Yeesuu ayaa-ro ayerepo timaa-o moñ fo mo.

12 Sañ ne mo aa moñ te-o, ne mo a waa akpenyeet bweet-o, mo a nyite aworef bweet kigyi-ro-o. Atø mo e kaapo nee feye n gyé Yeesuu ayaa-ro ayerepo.

13 Mo a yo emaj emaj se ya towé abwareseñ, ne baa bo kii Kristoo akoregyipo, ne baa lee ba waa asoree-o, nteto nyure e bo-ro ne baa nya ne moñ feraa moñ nya? Kemo e gyé feye moñ moñ nya kpa ka mo ateese na dikpa kokø. Moñ e fa feye, mo a moñ sa a moñ' ka amo kokø-o, a moñ bware, amo feraa mo e kore moñ nee feye moñ' taa mo ebøye bo ke mo.

14 Mbeyømo mo a waa siraal feye mo e ba a m bo ka moñ kanø sasøpo. Moñ ma sa a a tooraan moñ. N gyé moñ ateese na moñ atanne ne mo e kpa, amaa moñ føñføñ ne mo e kpa. N gyé nyaagyi ngingyii e gyé ne ba deerø bamø akowepo se, amaa akowepo e gyé ne ba deerø bamø nyaagyi si. N gyé anenj nee eee? Moñ økowepo e gyé mo.

15 Mo ya kpøne moñ se, ne mo a nyera ketø kemaa ne n de-o na n taare kya moñ-ro, weetee a waa mo konø. Mo a kpa moñ bweet-o se-o, moñ e kpa mo kafwøe aaa?

16 Amaa mone bokø e tøwø feyø, “To, Pøøl føñføñ møñ lèñ anø, nø anø a sa mø køtøkø, amaa ø ba mø kanyiasen bo pønna anø, na ø køøre atanne lèø anø ase.”

17 Mone e tøwø nøø feyø mo a børø mbøø nø mo a sun mone ase-ø øko se gyi mone kpa kø se aaa?

18 Mone e kaapo nøø feyø Tiitus ya bo gyi mone se aaa? Kaseñtiñ nøø feyø mo ya kore Tiitus feyø ø bo ka mone kanø. Nø mo a beø sun anø kosoøbeε-ana-ø øko feyø mo aa Tiitus ba mone ase. Amaa a maa taare a a waa nøø feyø Tiitus a bo gyi mone se, a lee feyø mo aa mø de kanø koñkø, nø anø økemaa e waa këtø nø mø kosoøbeε e waa-ø.

19 To, mo e køøre a n gyi feyø mone e fa nøø feyø wore mo nø anø a kyoree bo kyoñwe mone-ø pøεε-ø, anø e kpa a anø kya kanø mone akatø-ø. Nø gye anø nøø. Anø a kyoree wore mo-ø, anø i nyinjji si feyø Wuribware i nu anø aseñ tøwøse kemaa, na anø nyi feyø Kristoo e deñ ø bo anø. Mo anyare timaa, këtø kemaa nø anø a kyoree-ø, anø a kyoree na mone Kristoo køkøøregyi nya waa lèñ nøø.

20 Amaa kufu de mo feyø, mo ya ba mone ase, nsanjse ma lju mone e waa këtø nø ki i gyi mo akatø-ø, na amoøse-ø mone ma lju mo e waa këtø nø ki i gyi mone akatø-ø. Kufu de mo feyø mo e ba a m bo lju økø na kokwøø këka mone mbøñtø-ø, nø mone iduñ a fwii abøø se, nø mone a keke-ro ntun ntun si, na mone e sa esenja mone kye abøø, na mone i kyii abøø, na mone e waa akatøleñ na katømaabu.

21 Kufu de mo feyø mo ya beø ba mone ase, Wuribware e kaapo mo feyø mo eyøø këkaapo mone se gyø kayeba, na ipeere nya mo mone ebøye

se. Né kufu de mo feyε mo e to asεsε bweεtɔ nε ba a dεe waa ebɔye, né bo mɔn̄ nu bamɔ eyεe lee ebɔye amo-rɔ-o. Né a maa waa mo kɔnε feyε mo a nju anεn̄ a atɔ-o. Ebɔye né mo e kaapo-o e gyε kakyeekpa na kanyarekpa na atɔ bɔye kεmaa né a tii si-o.

13

Pɔɔli yii bamɔ se o gyε kεε

¹ Kεmɔ-o e gyε mo sasepo feyε mo e ba a m bo ka mɔnε kanɔ. Mɔ i yii mɔnε se feyε ɔkɔ ya waa bɔye, mo i gyi mɔ aseñ. Amaa ma bu ɔkɔ kεpɔ gyegaa gyegaa. Feyε anεn̄ né abwareseñ wɔrε-o e kaapo-o,

“Abresε ma bu ɔkɔ kεpɔ, amo abεε anyɔ bεεε asa a
yεrε-rɔ

tɔwε feyε baa nju kaseñtiŋ si feyε sεsε amo a
waa ebɔye.”*

² Mɔ a ba mɔnε ase lalalowε mo-o, mo a yii mɔnε se, né mbeyɔmɔ m bεe mo i yii mɔnε se, na mɔn̄ bo mɔnε ase mo, feyε mo ya ba, ma su bamɔ né baa waa ebɔye kyee-o na ɔkεmaa né o bεe o tii si, né oo waa ebɔye-o se.

³ Amo-o e kaapo mɔnε neεnεe feyε Kristoo e gyε né o bɔ mo se o sa señsa. Kristoo ya deere anε aseñ-nɔ, kufu mɔn̄ de mɔ feyε o gyiiri ɔkɔ né oo waa bɔye-o kesebo.

⁴ Mɔnε bɔko i gyiiri ikii feyε, san̄ né Kristoo a kyεna feyε sεsε dimaadi kayε mo-rɔ mfeε-o, o mɔn̄ kwayε kuwu kiyii kpare-abεε-rɔ se. Kasεntiŋ,

* **13:1** Mbraa kebeesa 19.15.

amaa Wuribware a kyinji mò lèe lowi-ro, nè bø
lèe anej se-ɔ, o te o de Wuribware a këyaaleñ-ɔ o
sun kusun mone-rø. Anej dëe nè ane e sa kpa feyε
asεε waa ane anej a borokraa-ɔ. Amo-ɔ pεεε gbaa
ane de këyaaleñ nè Kristoo a sa ane-ɔ ane e deere
mone se.

5 Mɔn' gyi mone fɔñfɔñ aseñ mon' deere kεe feyε
mone san mone gya Kristoo si nee, bεεε mone moñ
gya mò se. Mone moñ nyi feyε Kristoo bø mone
ase aaa? Mò e moñ bø mone ase, a kaapo nee feyε
mone moñ gyε Kristoo awuye kaseñtiñ.

6 Mo e kɔɔre mo i gyi feyε mone i ḥu feyε ane feraa
ane gyε Kristoo awuye kaseñtiñ.

7 Mbeyɔmo, ane e kore kebwarekore nee feyε
mone ma lεe waa atø bɔyε. Mo a tɔwε anej-ɔ, n gyε
feyε ane e kpa a ane kaapo feyε ane kakyεna timaa
e kaapo nee feyε ane a waa atø. Kεtø wɔrε nè ane
e kpa-ɔ e gyε feyε, haree ɔkø e ma kyɔrø ane gbaa
ooo, mone feraa, mone ya waa kεtø nè ki bware-o,
a bø ane kɔne.

8 A lee feyε kεtø kemaa ne kaseñtiñ e kaapo-ɔ, ane
maa taare a ane tɔwε aseñ bɔyε bø kye kamø. Anø
bø kaseñtiñ a kebegya-ɔ se nee sañ kemaa.

9 Mone e bø lεj, nè ane feraa ane ya pɔɔ, kεtø bø
ane kɔne. Kεtø ne ane e kore kebwarekore kemo
se-ɔ e gyε feyε mon' lɔñjɔ kεtø kemaa nè ke moñ
bware-o.

10 Kεfø nè m bø mo e kyɔrεε amo-ɔ pεεε mo e
kyɔñwe mone, na, mo ya ba, a moñ lεe a tiri feyε
m ba mo këyaaleñ bø pee akato wee mone se.
Këyaaleñ mø nè Kristoo a sa mo-ɔ moñ gyε nee feyε
n taa bø lee mone kɔkɔɔregyi si, amaa n taare sa a
mon' nya kɔkɔɔregyi bwεetø.

Kanɔka

¹¹ Mօ kօsօbεε-ana, kɛtə nɛ n de mօ e gye kεε-ɔ
e gye feyε mօn' kyɛna kənɛ kənɛ. Mօn' lɛŋ eyee
ləŋŋə kɛtə kɛmaa nɛ kɛ mօn' bware-o. Mօn' kya
abεε-rɔ. Mօn' waa kanɔ kɔŋkɔ. Mօn' kyɛna
kayeeeyuri-ro. Na Wuribware nɛ o kpa ane aseŋ,
nɛ o sa kayeeeyuri-o gya mօnɛ kamɛɛ.

¹² Mօn' ka abεε kanɔ.

¹³ Wuribware asɛɛ pεɛɛ nɛ bo bo mfɛɛ-ɔ e ka
mօnɛ kanɔ.

¹⁴ Mօ e kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ feyε ane nyanyɛ
Yeesuu Kristoo yuri mօnɛ, na Wuribware kpa
mօnɛ aseŋ, na mօ kufwiijɛ timaa-o kyɛna mօnɛ
ŋkpɔnɔ-rɔ.

**Abwareṣen Wore-ɔ
New Testament in Chumburung
(GH:ncu:Chumburung)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chumburung

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chumburung

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files
dated 16 May 2025
24326c91-bd91-5fb9-a5f1-7f3e726a9745